

The Hungarian Language
Journal of the Society of Hungarian Linguistics

Managing Editor

DEZSŐ JUHÁSZ

Editors

TAMÁS FARKAS,

PANNA SZABÓ

RUDDOLF SZENTGYÖRGYI

Technical editor

PANNA SZABÓ

Editorial Board

TAMÁS FORGÁCS, KÁROLY GERSTNER,
ISTVÁN HOFFMANN, LÁSZLÓ HONTI, JENŐ KISS,
PÉTER SIPTÁR, ANDRÁS ZOLTÁN

Advisory Board

SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTHAL (FIN),
VALENTIN GUSEV (RU), JÁNOS PÉNTEK (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)

CONTENTS

THE EDITORS: Memorial conference on the centenary of Loránd Benkő's birth 1
TOLCSVAL NAGY, GÁBOR: Opening of the conference 2
BENKŐ, ELEK: Loránd Benkő's connections with the Szeklers 4
PALÁDI-KOVÁCS, ATTILA: Loránd Benkő's oeuvre from an ethnographical point of view 13
PÉNTEK, JÁNOS: Loránd Benkő, mentor of Hungarian linguistics in Transylvania 21
HOFFMANN, ISTVÁN: Loránd Benkő, the scholar of Anonymus 28
HAADER, LEA: Loránd Benkő and the Historical Grammar of the Hungarian Language 36
GERSTNER, KÁROLY: Loránd Benkő and the Etymological Wörterbuch des Ungarischen 44
JUHÁSZ, DEZSŐ: Loránd Benkő and Magyar Nyelv 52
KISS, JENŐ: Loránd Benkő, the head of department 61
E t y m o l o g i e s. MÉSZÁROS, KÁLMÁN: Risqué euphemism in the correspondence of kuruc general Sándor Károlyi 66
The history of linguistics. SZILLI, KATALIN: On Hungarian Grammar Adapted for Infants by Ferenc Rosenbacher. – NAGY L., JÁNOS: Under the spell of totality and explicitness. In memory of Sándor János Petőfi 71
Reviews. DANKA, BALÁZS: Marek Stachowski: Kurzgefaßtes etymologisches Wörterbuch der türkischen Sprache. – FORGÁCS, TAMÁS: Attila Balázs József – Gábor Kiss, Népies szövegek, közmondások és életbölcsességek enciklopédiája [An encyclopaedia of popular idioms, proverbs, and maxims]. – V. RAISZ, RÓZSA: Irma Szikszainé Nagy. Intertextuális tükrök. Összehasonlító stíluslelemzések [Intertextual mirrors: Comparative stylistic analyses]. – GAZDAG, VILMOS – CSATÁRY, GYÖRGY: Слизавета Барань, Унгаро-Україна. Угорсько-українські зв'язки: мовна інтеграція і мовознавчі контакти 91
Society news. KISS, JENŐ: A last farewell to Ferenc Pusztai (1940–2021). – KISS, JENŐ: In front of Loránd Benkő's memorial tablet. – A. JASZÓ, ANNA: Grétsy László is 90 118
Contributors 128

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ: 1904-BEN

118. ÉVFOLYAM

2022. 1. szám

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG BUDAPEST

MAGYAR NYELV 118. ÉVF. I. SZÁM * 2022.

Felelős szerkesztő

JUHÁSZ DEZSŐ

Szerkesztők

FARKAS TAMÁS, SZENTGYÖRGYI RUDOLF

Technikai szerkesztő

SZABÓ PANNÁ

Szerkesztőbizottság

**FORGÁCS TAMÁS, GERSTNER KÁROLY,
HOFFMANN ISTVÁN, HONTI LÁSZLÓ, KISS JENŐ,
SIPTÁR PÉTER, ZOLTÁN ANDRÁS**

Nemzetközi tanácsadó testület

**SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (D), RIHO GRÜNTHAL (FIN),
VALENTYN GUSZEV (RU), PÉNTEK JÁNOS (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)**

TARTALOM

A SZERKESZTŐSÉG: Tudományos emlékkonferencia Benkő Loránd születésének centenáriumián.....	1
TOLCSVAI NAGY GÁBOR: Megnyitó.....	2
BENKŐ ELEK: Benkő Loránd székely kapcsolatai.....	4
PALADI-KOVÁCS ATTILA: Benkő Loránd a néprajzos szeméivel.....	13
PÉNTEK JÁNOS: Benkő Loránd, az Erdélyi magyar nyelvtudomány mentora.....	21
HOFFMANN ISTVÁN: Benkő Loránd, az Anonymus-kutató.....	28
HAADER LEA: Benkő Loránd és A magyar nyelv történeti nyelvtana.....	36
GERSTNER KÁROLY: Benkő Loránd és az Etymológisches Wörterbuch des Ungarischen.....	44
JUHÁSZ DEZSŐ: Benkő Loránd és a Magyar Nyelv.....	52
KISS JENŐ: Benkő Loránd, a tanszékvezető.....	61

S z ó - é s s z ó l á s m a g y a r á z a t o k. MÉSZÁROS KÁLMÁN: <i>Ivesszavágás-tól Ivőrszavágás-ig</i> . Pajzán eufemizmus Károlyi Sándor kuruc generális levelezésében.....	66
T u d o m á n y t ö r t é n e t. SZILI KÁLMÁN: Rosenbacher Ferenc Kisdédéhez alkalmazott magyar grammatikájáról. – NAGY L. JÁNOS: A teljesség és az explicitiség igazétében. Emlékezés Petőfi Sándor Janosra.....	71
S z e m l e. DANKA BALÁZS: Marek Stachowski: Kurzgefähtes etymologisches Wörterbuch der türkischen Sprache. – FORGÁCS TAMÁS: Balázs József Attila – Kiss Gábor, Néptészolások, közmondások és élebtulajdonságok enciklopédiája. – V. RAISZ RÓZSA: Szikszai-né Nagy Irma, Intertextuális tükrök. Összehasonlító stíluselmzések. – GULYÁS MÁRK: Pólyz Ádám, A nyelvminőség retorikai gyökerei. – GAZDAG VILMOS – CSATÁRY GYÖRGY: Слизавета Барань, Hungaro-Ucrainica. Упорсько-українські зв'язки: мовна інтерференція і мовознавчі контакти.....	91
T á r s a s á g i ü g y e k. KISS JENŐ: Bűtész Pusztai Ferencről (1940–2021). – KISS JENŐ: Benkő Loránd emléktáblája előtt. – A. JÁSZÓ ANNA: Grétsy László 90 éves.....	118
S z á m u n k s z e r z ő i.....	128

TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁGRÓL

A Magyar Nyelvtudományi Társaságot illető közléseket (tagajánlás, elhalálozás, indítvány, javaslat, könyv- és egyéb adományok bejelentése) *Kiss Jenő elnök* címére (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A) kell küldeni. – Az évi tagsági díj 4000 Ft, nyugdíjasoknak 2000 Ft, egyetemi és főiskolai hallgatóknak, gyessen, gyedden lévőeknek 1000 Ft. Pártolói tagdíj 10 000 Ft. – A Társaságnak szánt pénzeszegek (tagsági díj, kiadványok ára, cél támogatás) a *Magyar Nyelvtudományi Társaság* címére küldhetők (*Bakonyiné Tóth Gabriella* szervező titkár: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, III. em. 324. szoba), vagy befizethetők a Társaság **Erste Bank 11991102-02102971 számú csekkzámlájára**. A Társaság köszönettel fogadja a személyi jövedelemadó 1%-ára tett felajánlásokat; **adószám: 19007665-1-42**.

Felfogadási idő: kedd (a felfolvasó ülések előtt): 14–16.30, esütőtűk: 10–12 óraig. Telefon (felfogadási időben): 485-5200/5121 mellék. Imél: tarsasag@mnyth.hu.

EGYÉB TUDNIVALÓK

A Magyar Nyelv kiadója a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Felelős kiadó: a Magyar Nyelvtudományi Társaság elnöke. A szerkesztőség címe: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, II. em. 241. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága, 1089 Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknel, imélben: hirlapelfozetes@posta.hu, faxon: 303-3440. További információ: +36-80-444-444. • Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Disz tér 3., tel./fax: 201-8891, imél: batthyany@kultur-press.hu). • Éves mutató: Kiss Gabriella, Tördelte Szabó Panna. Készült a START Nonprofit Kft. Nyírségi Nyomda üzemében. Felelős vezető: Balogh Zoltán vezérigazgató. **A folyóirat elektronikus változata olvasható a világhálón: a 2021/3. számgig: mny.szerk@gmail.com**.

Manuscripts and editorial correspondence should be addressed to *Magyar Nyelvtudományi Társaság / Society of Hungarian Linguistics*, Budapest, Múzeum krt. 4/A, H-1088 Hungary. E-mail: mny.szerk@gmail.com. Web: <http://www.c3.hu/~magyarnev, http://ojs.elte.hu/magyarnev>. Distributed in Hungary by Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága. Subscriptions accepted by newspaper carriers, and in the Magyar Posta Zrt. office: 1089 Budapest, Orczy tér 1. E-mail: hirlapelfozetes@posta.hu. Distributed outside Hungary by Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Disz tér 3., tel./fax: +36-1-201-8891, e-mail: batthyany@kultur-press.hu).

Folyóiratunk állandó támogatója
Folyóiratunknak ezt a számát
az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottsága.
támogatta:

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

ISSN 0025-0228 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1210 (online)